

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971



BRNO 1972

Datierung kann die schüsselförmige Tasse mit geknicktem Bauch sowie oberem Gefäßsteil (Höhe 8,8 cm) dienen, welche die häufigsten Analogien im keramischen Inventar der Blučina-Siedlung auf „Cezavy“ sowie in älteren Komplexen des Gräberfelder-Horizontes in Lednice und Marefy besitzt. — Die breitere Krugform mit niedrigem walzenförmigen Hals und senkrecht gerilltem Bauch (Höhe 9 cm) bestätigt nur noch die Datierung des gesamten Fundes höchstwahrscheinlich in die Stufe Baierdorf.

ZEMĚDĚLSKÁ OSADA VELATICKÉHO LIDU V LOVČIČKÁCH

(okr. Vyškov)

JIRÍ ŘÍHOVSKÝ, AŮ ČSAV Brno

(Tab. 54–55)

Systematický výzkum velatického sídliště v Lovčičkách na Slavkovsku, zahájený prvním plošným odkryvem v roce 1964, pokračoval v roce 1971 sedmou výzkumnou sezónou. Navázal severním směrem na dosud odkrytou plochu téměř čtvercovitého půdorysu o rozměrech 100 × 105 m. Cílem této etapy mělo být zjištění severovýchodního okraje osady.

Na ploše 1000 m² (50 × 20 m) jsme našli 14 jam, 114 kůlových jamek a 1 kostrový hrob. Jámy měly jako obvykle kruhovitý či oválný půdorys a směrem dolů se kuželovitě rozšiřovaly k širokému, vodorovnému a pečlivě vyrovnanému dnu (nepatrně mísovitě prohnutému). Byly s největší pravděpodobností zbytkem zásobních sklípků. Protože se na celém sídlišti nevytvořila souvislá kulturní vrstva (původní povrch byl neustálým splavováním a intenzivním zemědělstvím zcela zničen), byly jámy jediným místem nálezů. Šedočerná popelovitá výplň obsahovala ve všech jamách na této ploše výhradně velatický střepevý materiál, zlomky mazanice a zvířecí kosti. — Kostrový hrob číslo 8 měl rozměry 90 × 230 cm a zahlučoval se jen 5–10 cm do sprašového podloží. Na dně ležela v natažené poloze na zádech kostra ženy bez jakýchkoliv milodarů. Byl to již druhý případ podobného nedatovatelného a mělce zahloubeného hrobu; byly od sebe vzdáleny asi 77 m.

Kůlové jamky patřily sedmi celým, bezpečně zjiitelným půdorysům a třem dalším, částečně odkrytým, které pokračovaly ještě dále za hranice zkoumané plochy.

Půdorys domu L (částečně odkrytý již v roce 1965), měl téměř čtvercovitý tvar o rozměrech 5,30 a 5,50 m a tvořily jej tři řady po čtyřech kůlových jamkách; před severovýchodní štítovou stěnou byla ve vzdálenosti 3 až 3,30 m předsunutá další trojice kůlových jamek, takže celý půdorys o šířce 5,50 m byl 8,50 až 8,70 m dlouhý se zastavěnou plochou 47,30 m².

Půdorys domku M byl téměř celý odkrytý již v roce 1965. Malý obdélníkový půdorys o rozměrech pouze 2,30 × 4,40 m, se zastavěnou plochou 10,10 m², měl jen dvě řady po třech kůlových jamkách bez středních nosných kůlů hřebene sedlové střechy.

Půdorys domu N (částečně odkrytý již v roce 1965) byl shodný jak konstrukcí stěn, tak i velikostí s půdorysem domu K. Měl obdélníkový tvar o rozměrech 4,70 × 7,20 m a tvořily jej tři řady po čtyřech kůlových jamkách. Zastavěná plocha byla 33,80 m².

Půdorys domku AV (částečně odkrytý již v roce 1965 a 1970) měl malý čtvercovitý tvar o rozměrech 3,70 × 3,70 m, se zastavěnou plochou 13,70 m². Vedle rohových kůlových jamek měly ještě dvě protější stěny po jedné další kůlové jamce uprostřed.

Půdorys domu AW nebyl ve zřeteli většího počtu kůlových jamek zcela jasný. Obdélníkový půdorys o rozměrech 4 × 6,30 m, se zastavěnou plochou 25,20 m², tvořily původně pravděpodobně tři řady po čtyřech kůlových jamkách.

Půdorys domu AX není zatím ještě zcela jasný; bude snad zřetelnější až po odkrytí další plochy.

Ani další půdorys AY není bezpečně doložený. Dvě řady po třech kůlových jamkách vymezovaly obdélníkovou plochu o rozměrech 4 × 6 m (zastavěná plocha 24 m²).

Půdorys domku AZ měl malý obdélníkový půdorys o rozměrech 3 × 5 m, se zastavěnou plochou 15 m². Patřil k běžnému typu menších domků vymezených dvěma řadami po třech kůlových jamkách, bez středních nosných kůlů hřebene sedlové střechy.

Nově zjištěné půdorysy jsou dalším pokračováním menších i větších domů, které v širokém oválu uzavíraly volné prostranství s rozsáhlou halovou stavbou uprostřed (na vrcholu nepatrného návršíčka). Nepodařilo se však v těchto místech, jak se předpokládalo, najít okraj vesnice. Sídlištní objekty budou pravděpodobně pokračovat ještě dále k severovýchodu, až na výraznější terénní zlom, kterým je zvýšená terasa oddělena od prudšího svahu nad údolíčkem místního potoka. Výzkum bude tedy i v příštím roce pokračovat tímto směrem.

Bäuerliche Niederlassung der Träger der Velaticer Kultur in Lovčičky (Bez. Vyškov). Die systematische Grabung der Velaticer Siedlung in Lovčičky bei Slavkov, durch eine Flächenabdeckung im Jahre 1964 eröffnet, setzte im Jahre 1971 mit der siebenten Grabungssaison fort. Sie knüpfte

in nördlicher Richtung an die bisher abgedeckte Fläche von fast rechteckigem Grundriss im Ausmasse von 100×105 m. Ziel dieser Etappe sollte die Feststellung des nordöstlichen Randes der Niederlassung sein.

Auf einer Fläche von 1000 m^2 (50×20 m) fanden wir 14 Gruben, 114 Pfostenlöcher und 1 Skelettgrab. Die Gruben hatten wie üblich einen kreisförmigen oder ovalen Grundriss und in Richtung nach unten erweiterten sie sich kegelförmig zu einem breiten, waagrechten und sorgfältig geebneten Boden (etwas schüsselförmig durchgoben). Höchstwahrscheinlich waren sie Überreste von Vorratskellern. Da sich auf der gesamten Siedlung keine zusammenhängende Kulturschicht bildete (die ursprüngliche Oberfläche war durch ständiges Abschwemmen und intensive landwirtschaftliche Tätigkeit gänzlich zerstört), waren als einzige Fundstelle die Gruben. Die grauschwarze aschige Ausfüllung enthielt in allen Gruben auf dieser Fläche ausschliesslich Velaticer Scherbenmaterial, Lehmewurfstücke und Tierknochen. — Das Skelettgrab Nummer 8 hatte ein Ausmass von 90×230 cm und war nur 5–10 cm in das Lössliegende eingetieft. Am Boden lag in Rückenlage das Skelett einer Frau ohne jedwede Beigaben. Es war dies bereits der zweite Fall eines ähnlichen undatierbaren und seicht eingetieften Grabes; sie waren voneinander ca. 77 m entfernt.

Die Pfostenlöcher gehörten sieben ganzen, sicher feststellbaren Grundrissen und drei weiteren, teilweise abgedeckten an, welche noch weiter hinter die Grenze der untersuchten Fläche fortsetzten.

Der Grundriss von Haus L (teilweise bereits im Jahre 1965 abgedeckt), hatte eine fast viereckige Form im Ausmasse von 5,30 und 5,50 m und wurde von drei Reihen zu je vier Pfostenlöchern gebildet; vor der nordöstlichen Stirnwand waren in einer Entfernung von 3 bis 3,30 m weitere drei Pfostenlöcher vorgeschoben, so dass der ganze 5,50 m breite Grundriss, 8,50 bis 8,70 m lang war, mit einer verbauten Fläche von $47,30 \text{ m}^2$.

Der Grundriss von Haus M war im Jahre 1965 fast ganz abgedeckt worden. Der kleine rechteckige Grundriss in einem Ausmasse von nur $2,30 \times 4,40$ m mit einer verbauten Fläche von $10,10 \text{ m}^2$ hatte nur zwei Reihen zu je drei Pfostenlöchern ohne mittlere Tragpfosten des Satteldachkammes.

Der Grundriss von Haus N (teilweise bereits im Jahre 1965 abgedeckt) war sowohl mit der Konstruktion der Wände, als auch in der Grösse mit dem Hausgrundriss K übereinstimmend. Er war rechteckig im Ausmasse von $4,70 \times 7,20$ m und von drei Reihen zu je vier Pfostenlöchern gebildet. Die verbaute Fläche betrug $33,80 \text{ m}^2$.

Der Grundriss von Haus AV (teilweise bereits im Jahre 1965 und 1970 abgedeckt) hatte eine kleine viereckige Form im Ausmasse von $3,70 \times 3,70$ m, die verbaute Fläche betrug $13,70 \text{ m}^2$. Ausser den Eckpfostenlöchern hatten noch die zwei gegenüberliegenden Wände ein weiteres Pfostenloch in der Mitte.

Der Grundriss von Haus AW war in dem Wirrnis einer grösseren Anzahl von Pfostenlöchern nicht ganz klar. Den rechteckigen Grundriss im Ausmasse von $4 \times 6,30$ m mit der verbauten Fläche von $25,20 \text{ m}^2$ bildeten ursprünglich vermutlich drei Reihen zu je vier Pfostenlöchern.

Der Grundriss von Haus AX ist vorläufig noch nicht ganz klar; er wird vielleicht erst nach der Abdeckung der weiteren Fläche deutlicher werden.

Auch der weitere Grundriss von Haus AY ist nicht sicher belegt. Zwei Reihen zu je drei Pfostenlöchern begrenzten eine rechteckige Fläche im Ausmasse von 4×6 m (verbaute Fläche 24 m^2).

Der Grundriss von Haus AZ hatte einen kleinen rechteckigen Grundriss im Ausmasse von 3×5 m mit einer verbauten Fläche von 15 m^2 . Er gehörte zu dem üblichen Typus kleinerer Bauten mit zwei Reihen zu je drei Pfostenlöchern ohne der mittleren Tragpfosten des Satteldachkammes.

Die neu festgestellten Grundrisse sind eine weitere Fortsetzung von kleineren sowie grösseren Häusern, welche in einem breiten Oval den freien Platz mit dem umfangreichen Hallenbau in der Mitte (auf dem Gipfel einer unscheinbaren Anhöhe) umschliessen. Es gelang jedoch nicht an diesen Stellen, wie man voraussetzte, den Rand des Dorfes zu finden. Die Siedlungsobjekte werden offenbar noch weiter nordöstlich bis zu dem markanten Terrainbruch fortsetzen, durch welchen die erhöhte Terrasse von dem steilen Abhang oberhalb des Tales des örtlichen Baches getrennt ist. Die Grabung wird also im nächsten Jahre in dieser Richtung fortsetzen.

KOSTNÍ MATERIÁL DOMÁČÍCH A DIVOCE ŽIJÍCÍCH ZVÍŘAT Z LOVČIČEK (okr. Vyškov)

ZDENĚK KRATOCHVÍL, AŮ ČSAV Brno

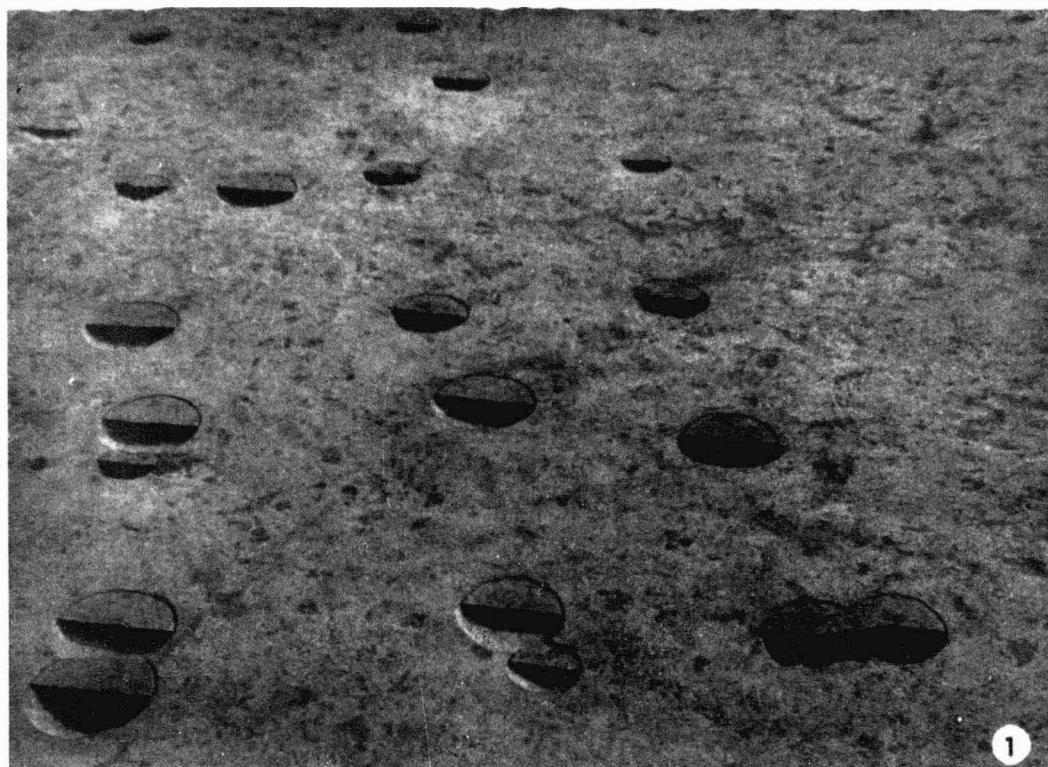
Na této lokalitě, náležející velatické kultuře doby bronzové, již několik let soustavně provádí výzkum J. Říhovský,¹ který mně i z loňského výzkumu 1971 laskavě předal ke zpracování zvířecí kostní materiál.

Dosavadní výsledky na tomto sídlišti přinesly 2639 kostních zbytků.² Proti tomuto množství je získaný materiál z poslední výzkumné sezóny se svými 129 určitelnými kostními zbytky malý, ale



Tab. 54

Lovčičky (okr. Vyškov). Sídliště velatické fáze středodunajských popelnicových polí. 1 část půdorysu domu L; 2 půdorys domu AZ s částí půdorysu domu N. — Siedlung der Velaticer Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. 1 Teilgrundriss des Hauses L; 2 Grundriss des Hauses AZ mit Teilgrundriss des Hauses N.



Tab. 55

Lovčičky (okr. Vyškov). Sídliště velatické fáze středodunajských popelnicových polí. 1 půdorys domu AW; 2 půdorys domu AX. — Siedlung der Velaticer Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. 1 Grundriss des Hauses AW; 2 Grundriss des Hauses AX.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné